

Навчально-науковий інститут педагогіки та психології  
Кафедра педагогіки, психології, соціальної роботи та  
менеджменту



## ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ З ПРАКТИКУМОМ

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

2024-2025 н.р.

Для студентів спеціальності 053 Психологія  
Освітньо-професійна програма «Психологія».  
Нормативна навчальна дисципліна.

Викладач: к. психол. н., доц. Ільїна Ніна Михайлівна  
Email: svetochmira7@gmail.com

### Кількість часу на вивчення

	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
<b>Кредитів</b>	<b>10</b>	<b>10</b>
<b>Лекцій</b>	<b>48</b>	<b>20</b>
<b>Семінарсько-практичних занять</b>	<b>52</b>	<b>10</b>
<b>Самостійна робота</b>	<b>200</b>	<b>270</b>
<b>Форма контролю</b>	<b>екзамен</b>	<b>екзамен</b>

Зміст загальної психології з практикумом передбачає з'ясування основних законів розвитку людини, її психіки, потенціальних можливостей, практичне оволодіння фіксованими методами дослідження в навчальному процесі вищого навчального закладу, що дозволило б мінімізувати інтелектуальні та фізичні затрати суб'єктів навчання й виховання для досягнення максимального навчального результату.

**Предмет вивчення** навчальної дисципліни – психіка людини і тварин, об'єктивні закони психічної діяльності, її виникнення і розвитку, формування психічних властивостей людини.

**Мета** – формування в студентів цілісної системи знань про загальні закономірності психічної діяльності, базові категорії, фундаментальні теорії, основні методи психологічної науки та застосування їх у професійній діяльності.

**Мета навчальної дисципліни:**

- 1) ґрунтовне засвоєння основ загальної психологічної грамотності;
- 2) набуття загальних і професійних компетенцій;
- 3) формування психологічної культури;

4) здатність вирішувати психолого-педагогічні проблеми становлення особистості, спілкування й діяльності в закладах освіти.

**Завдання навчального курсу:**

1) розкрити закономірності розвитку і прояву психічної діяльності, її механізми;  
2) визначити значення природних та соціальних умов у формуванні особистості;  
3) визначити психологічну структуру міжособистісних відносин і місце особистості в колективі;

4) з'ясувати особливості емоційно-вольової сфери особистості та її індивідуально-типологічних особливостей.

Вивчення навчальної дисципліни «Загальна психологія з практикумом» передбачає формування таких **компетентностей**:

**Загальні компетентності:**

**ЗК 1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**ЗК 2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

**ЗК 8.** Навички міжособистісної взаємодії

**ЗК 9.** Здатність працювати в команді.

**Фахові компетентності:**

**ФК 1.** Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

**ФК 2.** Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

**ФК 4.** Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

**ФК 7.** Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

**Програмні результати навчання:**

**ПРН 1.** Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

**ПРН 2.** Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

**ПРН 3.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

**ПРН 15.** Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

У здобувачів освіти після вивчення навчальної дисципліни мають бути сформовані такі **результати навчання**:

**знати:**

1) теоретико-методологічні аспекти «Загальної психології з практикумом» (вихідна термінологія, структура предмета, завдання, принципи, потенційні напрями розвитку);

2) природу та сутність психіки людини, її властивості;

3) особливості психічних процесів, закономірності розвитку емоційно-вольової сфери особистості;

4) механізми функціонування і розвитку особистості в різних видах діяльності;

5) закони діяльності та спілкування;

**уміти:**

1) працювати з науковою літературою;

2) вступати у наукові дискусії, демонструючи як наукові знання, так і власну позицію;

3) визначати рівень, адекватність, стійкість самооцінки та інших психічних феноменів;

4) використовувати на практиці отримані знання про загальні закономірності психічних явищ.

**Організація навчання**

**Види занять.** Лекція-бесіда, передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх, студенти відповідають з місця; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді. Запитання не для контролю знань, а для з'ясування рівня орієнтованості і пізнання студентів з проблем курсу, міри їх готовності до сприйняття наступного матеріалу.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) - це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

**Методи навчання:** словесні, наочні, практичні, практико-теоретичні, пояснювально-ілюстративні, проблемні, інформаційно-комунікаційні, діагностичні, особистісно зорієнтовані тощо. Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній освіті, які поширюються на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням, які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни (Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті <https://cutt.ly/I9sCvQH>)

**Організаційні й навчальні обов'язки студентів:**

- на практичні заняття приходити підготовленими, ознайомленими з ходом роботи;
- не пропускати заняття без поважної причини та не спізнюватися;
- дотримуватись правил техніки безпеки й охорони праці;
- дотримуватись тем навчальної дисципліни;
- ставити запитання, цікавитися додатковими відомостями, сучасними науковими знаннями з предмету та консультуватися з викладачем;
- аргументовано відстоювати свою думку стосовно тематики занять, якщо вона не збігається з думкою викладача;
- вимагати від викладача додаткових роз'яснень на заняттях у випадку їх недостатнього висвітлення на лекціях;
- у випадку незгоди із отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем;
- вчасно здавати відповідні теми;
- дотримуватись правил техніки безпеки й охорони праці.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Теми лекцій	
1	Загальна психологія як наука і навчальний предмет
2.	Методи психології
3.	Розвиток психіки у філогенезі. Поява та розвиток свідомості
4	Сенсорно- перцептивна сфера
5	Психологія пам'яті
6	Психологія мислення.
7	Психологія мовлення.
8	Психологія уяви.

9	Психологія емоцій та почуттів.
10	Психологія волі.
9	Психологія особистості.
10	Психологічна характеристика діяльності та активності людини .
11	Психологія спілкування.
12	Психологія соціальних спільнот.
13	Психологія темпераменту й характеру.
14	Психологія здібностей.
<b>Теми практичних занять</b>	
1	Предмет та завдання загальної психології.
2	Методи психології.
3	Вища нервова діяльність – основа психіки.
4	Психологія відчуття.
5	Психологія сприйняття.
6	Психологія пам'яті.
7	Мислення - вища форма пізнавальної діяльності.
8	Психологія уваги.
9	Емоційна сфера людини.
6	Психологія волі.
7	Увага як форма організації психічної діяльності.
8	Психологія особистості.
9	Психологічна характеристика діяльності та активності людини.
10	Психологія спілкування.
11	Психологія соціальних спільнот.
12	Психологія темпераменту.
13	Психологія характеру.
14	Психологія здібностей.

**Перелік питань до підсумкового контролю з дисципліни  
«Загальна психологія з практикумом» (екзамен)**

1. Предмет психології як науки та її завдання. 2. Основні принципи психології. 3. Основні етапи історії психології. 4. Внесок вітчизняної школи психологів у розвиток психологічної науки. 5. Основні психологічні теорії в західній психології (фрейдизм, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія ). 6. Структура сучасної психології. 7. Взаємозв'язок психології з іншими науками. 8. Об'єктивний характер наукових психологічних методів. 9. Вимоги до організації і проведення психологічних досліджень. Етапи психологічного дослідження. 10. Основні методи психологічних досліджень. 11. Характеристика допоміжних методів (бесіда, інтерв'ю, анкета, тест). 12. Характеристика допоміжних методів (соціометрія, референтометрія, метод вивчення продуктів діяльності). 13. Розвиток форм відображення дійсності. 14. Розвиток психіки в філогенезі. 15. Вища нервова діяльність – основа психіки. 16. Сигнальна діяльність кори головного мозку. 17. Функціональна асиметрія головного мозку. 18. Рефлекторний характер психічної діяльності. 19. Сутність відмінностей психіки тварин та людини. 20. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок. 21. Свідомість. Структура свідомості. Самосвідомість. 22. Психологія несвідомого. 23. Поняття про відчуття. Аналізаторне вчення І. Павлова про відчуття. 24. Класифікація і види відчуттів. 25. Загальні закономірності відчуттів. 26. Чутливість та її виміри. 27. Властивості відчуттів. 28. Поняття про сприймання. Особливості сприймання. 29. Класифікація і види сприймань. 30. Спостереження і спостережливність. 31. Роль відчуттів та сприймань у життєдіяльності людини. 32. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. 33. Класифікація і види пам'яті. 34. Запамятовування і його

види. 35. Умови ефективності запам'ятовування. 36. Відтворення і його види. Умови успішного відтворення. 37. Індивідуальні особливості пам'яті. 38. Збереження й забування як процеси пам'яті. 39. Поняття про мислення. 40. Класифікація і види мислення. 41. Операції мислення. 42. Форми мислення. 43. Мислення і розв'язання задач. 44. Індивідуальні особливості мислення. 45. Поняття про уяву та її роль у життєдіяльності людини. 46. Фізіологічні механізми уяви. 47. Види уяви. 48. Індивідуальні особливості уяви. 49. Прийоми створення нових образів. 50. Поняття про емоції й почуття. 51. Фізіологічні механізми почуттів. 52. Види почуттів. 53. Форми переживання почуттів. 54. Поняття про волю. 55. Основні фази складної вольової дії. 56. Вольові якості особистості. 57. Поняття про увагу. 58. Фізіологічні механізми уваги. 59. Класифікація і види уваги. 60. Властивості уваги. 61. Неуважність і її причини. 62. Поняття особистості в психології. Індивід, індивідуальність, людина, особистість. 63. Основні чинники і рушійні сили психічного розвитку особистості. 64. Структура особистості. 65. Спрямованість особистості. 66. Потреби як джерело активності особистості. 67. Самосвідомість та її компоненти. Образ «Я», «Я – концепція». 68. Самооцінка. Рівень домагань особистості. 69. Групи та їх класифікація. 70. Рівні соціально-психологічного розвитку груп. 71. Міжособистісні взаємини в групах. 72. Поняття про спілкування. 73. Засоби спілкування. 74. Багатоплановий характер спілкування. 75. Рівні спілкування. 76. Спілкування в діяльності вчителя. 77. Поняття про діяльність. 78. Зміст і структура діяльності. 79. Інструментальна основа діяльності. 80. Основні види діяльності. 81. Поняття про темперамент. Історія розвитку вчення про темперамент. 82. Фізіологічні механізми темпераменту. 83. Психологічна характеристика типів темпераменту. 84. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. 85. Поняття про характер. Характер та індивідуальність. 86. Характер і темперамент. Природні та соціальні передумови характеру. 87. Рис характеру. 88. Акцентуація рис характеру. 89. Поняття про здібності. Задатки, нахили, здібності. 90. Види здібностей, рівні здібностей.

### Денна форма навчання

<i>Практичні, семінарські заняття</i>											<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової атестації – залік</i>	
Максимальна кількість балів – 78											Максимальна кількість балів – 6	Максимальна кількість балів – 6	Максимальна кількість балів – 10	
№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8	№ 9	№ 10	№ 2	№ 1	№ 2	№ 3	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3....	52	3	3	3	

### Заочна форма навчання

<i>Практичні, семінарські заняття</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Форма семестрової</i>
---------------------------------------	--------------------------	---------------------------	--------------------------

													<i>атестації – залік</i>		
Максимальна кількість балів – 70											Максимальна кількість балів – 11	Максимальна кількість балів – 9			Максимальна кількість балів – 10
№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	С Р	С Р	С Р	С Р	С Р	10 .		№ 1	№ 2	№ 3	
14	14	14	14	14						70		3	3	3	

**СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ  
ЗДОБУВАЧІВ ОС «БАКАЛАВР»**

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Критерії	
<b>A</b>	<b>90-100</b>	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи. Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.
<b>B</b>	<b>82-89</b>	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.

<b>C</b>	<b>74-81</b>	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.
<b>D</b>	<b>64-73</b>	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послуговується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.
<b>E</b>	<b>60-63</b>	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній.	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології.
<b>FX</b>	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.
<b>F</b>	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

### СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

#### Основні:

1. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 369 с.
2. Ільїна Н. М. Психологія мовлення: шляхи вдосконалення : навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2024. 132 с.
3. Колобич О. П. Загальна психологія: навч.-метод. посіб. Львів, 2018. 172 с.
4. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: підручник. Київ: Каравела, 2019. 464 с.

#### Додаткові:

1. Савчин М. В. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2011. 464 с.
2. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.